

## LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-02-28

**Närvarande:** f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Karin Almgren och f.d. kammarrättspresidenten Jan Francke.

### **Förhandsavgöranden från EG-domstolen**

Enligt en lagrådsremiss den 9 februari 2006 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag med vissa bestämmelser om förhandsavgörande från EG-domstolen.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunnige Patrik Alm.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I remissen föreslås införande av en ny lag med vissa bestämmelser om förhandsavgörande från EG-domstolen. Lagen består av två paragrafer. Av dessa utgör 2 § enbart en redaktionell bearbetning av den nu gällande lagen (1997:895) om rätt för svensk domstol att begära förhandsavgörande från Europeiska gemenskapernas domstol i vissa fall. En ny bestämmelse är däremot 1 §, vari det föreslås införande av en skyldighet för de högsta domstolarna att i vissa fall meddela motiverade beslut i fråga om inhämtande av förhandsavgöranden från EG-domstolen. Bakgrunden till förslaget är att kommissionen gjort gällande att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 234 tredje stycket i EG-fördraget. Bl.a. har kommissionen an-

märkt på att Högsta domstolen och Regeringsrätten vid avslag på framställningar om prövningstillstånd i mål där det finns en fråga om tillämpning av gemenskapsrätten inte motiverar varför de inte funnit skäl att inhämta förhandsavgörande från EG-domstolen.

Det torde inte råda delade meningar om att Högsta domstolen och Regeringsrätten, när de inte anser sig böra bifalla ett yrkande om att ett förhandsavgörande skall inhämtas, skall fatta ett formellt avslagsbeslut i denna fråga antingen separat eller tillsammans med ett beslut om prövningstillstånd. Däremot är det inte givet att det lämnas en motivering till varför ett förhandsavgörande inte skall inhämtas. Det kan antas att beslutet förses med motivering när frågan om målet skall hänskjutas till EG-domstolen är tveksam eller svårbedömd, medan en motivering sannolikt ofta anses överflödigt i fall då det framstår som tydligt att EG-domstolen inte skall höras, t.ex. därför att det är uppenbart att den gemenskapsrättsliga frågan saknar betydelse för målets utgång eller att tolkningen av gemenskapsrätten är uppenbar (*acte clair*).

Lagrådet ser inga problem med en sådan rättstillämpning och anser det i sak inte medföra några egentliga fördelar att motivera besluten även i klara fall. Om det i enlighet med förslaget införs en skyldighet att lämna en motivering även i sådana fall, finns anledning att räkna med att domstolarna kommer att uppfylla denna skyldighet genom att lämna motiveringar som i de flesta fall blir stereotypa och som därför knappast fyller något väsentligt informationsbehov för den part som framställt yrkande om att EG-domstolen skall höras.

Lagrådet finner därför att det egentligen saknas ett reellt behov av den föreslagna bestämmelsen. Eftersom ett beslut att vägra prövningstillstånd praktiskt taget aldrig innehåller någon motivering, kan det dessutom synas märkligt att ett i samband därmed meddelat be-

slut om avslag på en begäran om inhämtande av ett yttrande från EG-domstolen skall motiveras.

Om det ändå – framför allt på grund av kommissionens inställning i denna fråga – anses önskvärt att införa en motiveringsskyldighet, har Lagrådet följande synpunkter på utformningen av de enskilda bestämmelserna.

#### 1 §

Enligt Lagrådets mening har den föreslagna paragrafen fått en mindre lyckad utformning. Den första meningen, som avslutas med ”gäller följande”, passar enligt Lagrådets mening mindre väl som lagtext. Lagrådet anser vidare att termen ”väcka (en fråga)” är att föredra framför ”aktualisera (en fråga)”.

Lagrådet finner också övervägande skäl tala för att motiveringsskyldigheten bör begränsas till beslut att inte inhämta förhandsavgöranden. I de fall då ett yrkande om inhämtande av ett förhandsavgörande bifalls synes det inte angeläget för parten att få en motivering redan i beslutet. Domstolen har att i den skrivelse som skickas till EG-domstolen redogöra för skälen till att ett förhandsavgörande skall inhämtas, men det kan tänkas att denna skrivelse inte är en del av själva beslutet utan utformas senare. Om så sker, synes det inte nödvändigt att dessutom kräva en motivering redan i beslutet.

Lagrådet föreslår att de föreslagna första och andra styckena ersätts av följande text:

”Om en part i ett mål eller ärende vid en domstol eller myndighet, som omfattas av skyldigheten att inhämta förhandsavgöranden från EG-domstolen, har yrkat att ett förhandsavgörande skall inhämtas

eller på annat sätt väckt frågan om en sådan åtgärd, skall domstolen, om den beslutar att inte inhämta ett förhandsavgörande, i sitt beslut ange skälen till detta.”

## 2 §

Paragrafen är en rent redaktionell bearbetning av den gällande lagen (1997:895) om rätt för svensk domstol att begära förhandsavgörande från Europeiska gemenskapernas domstol i vissa fall. Lagrådet finner emellertid att ordalydelsen skulle bli mera precis om första stycket formulerades på följande sätt:

”En domstol skall eller får inhämta - - - Europeiska unionen i den omfattning som Sverige enligt överenskommelsen har åtagit sig att ålägga domstol sådan skyldighet eller att ge domstol sådan behörighet.”